

4.3. Сучасний стан та перспективи розвитку інноваційного потенціалу економіки регіонів України

Особливістю інноваційного розвитку України у порівнянні з більшістю розвинених країн є високий ступінь нерівномірності регіонального розвитку. В більшій мірі нерівність визначається специфікою кожного регіону, що характеризується спеціалізацією, особливим географічним положенням, а також інноваційним потенціалом. В умовах переходу до нового типу економіки саме рівень інноваційного потенціалу та ефективність його використання передбачають потенційні можливості та перспективи зростання економічної системи.

Оцінка інноваційного потенціалу набуває особливого значення при обґрунтуванні інноваційної політики на різних рівнях (держава, регіон, галузь, підприємство) та розробці програм соціально-економічного розвитку з врахуванням ефективного використання інноваційних ресурсів.

Наукове вивчення інноваційного потенціалу регіону показує різноманітність підходів до його трактування. Найбільш поширені наступні¹²:

ресурсний, що розглядає інноваційний потенціал як упорядковану сукупність ресурсів, які забезпечують здійснення інноваційної діяльності суб'єкту ринку, дозволяє надати оцінку поточній ситуації розвитку інноваційних процесів (сильні та слабкі сторони) та визначення можливостей їхньої реалізації в перспективі;

розподіл ресурсів інноваційного потенціалу на *реалізовані та нереалізовані (скриті) ресурсні можливості*, що можуть бути приведені в дію для досягнення кінцевих цілей економічних суб'єктів;

¹ Корнилов Д.А. Оценка инновационного потенциала региона //Труды Нижегородского государственного технического университета им. Р.Е. Алексеева. – 2012. - №3(96). – С. 254-261

² Буняк Н.М. Інноваційний потенціал регіону: сутність та методика оцінки /Н.М. Буняк //Економіка та держава. – 2011. – № 11. – С. 38–40.

міра спроможності (наявність та збалансованість структури компонентів потенціалу) *та готовності* (достатність рівня розвитку ресурсів) економічного суб'єкту здійснювати інноваційну діяльність;

результативний – відображення кінцевого результату реалізації наявних можливостей у вигляді нового продукту, отриманого в процесі здійснення інноваційного процесу.

Виходячи з вище наведеного, під інноваційним потенціалом економічного суб'єкта (регіону, галузі, підприємства) будемо розуміти сукупність *ресурсних можливостей* до створення, *організаційних здібностей* до розвитку та *економічної готовності* до здійснення інноваційної діяльності економічним суб'єктом різного рівня.

Ресурсні можливості інноваційного розвитку представляють собою основу для формування інноваційного потенціалу та складаються з компонентів, що відрізняються функціональним призначенням: матеріально-технічні, науково-технічні, фінансові (власні, позикові³), кадрові.

Організаційні здібності до розвитку інновацій в структурі інноваційного потенціалу відображаються ступенем розвитку інноваційної та консалтингової інфраструктури.

Економічна готовність до здійснення інноваційної діяльності відображає спроможність системи до сприйняття та використання створених нововведень – комерціалізації інновацій.

Економічна готовність є якісною основою інноваційного потенціалу регіону, галузі, підприємства, в той час як ресурсна можливість та організаційні здібності відображують кількісні сторони (нормативи, стратегії, закони інноваційного розвитку). Кількісне вимірювання інноваційного потенціалу (наукові кадри, інноваційні підприємства, науково-технологічні роботи, винаходи, проектно-конструкторські розробки, зразки нової техніки

³ Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 – 2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / [С. Г. Бабенко, А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін.]; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

та продукції, що охоплює всі стадії науково-технологічного циклу, результати інноваційної діяльності) здійснюють за допомогою використання статистичних даних⁴.

Інноваційний потенціал регіону є основою для здійснення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, проектно-конструкторських і технологічних робіт, які сприяють вирішенню наукових, науково-технічних, соціально-економічних та екологічних проблем на державному, регіональному та галузевому рівнях⁵.

За своїми кількісними та якісними параметрами (економічний, природно-ресурсний, науково-технічний потенціал, рівень соціально-економічного розвитку) українські регіони поділяються на три основні групи⁶:

- регіони великих індустріальних агломерацій з високим рівнем концентрації виробництва і населення (Дніпропетровська, Запорізька);
- індустріально розвинені регіони з концентрацією виробництва у регіональних центрах і великих містах (Київський та м. Київ, Харків, Одеса, Львів, Полтава);
- регіони з промисловістю місцевого характеру (зокрема західні регіони).

Згідно даних Державного комітету статистики України⁷, найбільша кількість наукових організацій зосереджена у промислово розвинених регіонах: у м. Київ – 31,4% загальної кількості, у Харківській області – 16,2%, Львівській – 7,2%, Дніпропетровській – 5,7%, Одеській – 5,1%. На п'ять регіонів припадає 65% загальної кількості наукових установ.

⁴ Павлов В.І. Інноваційний потенціал регіону: діагностика та реалізація: [монографія] /В.І. Павлов, Ю.М. Корецький. – Луцьк: Надтир'я, 2004. – 244 с.

⁵ Макаренко М.В. Оцінка інноваційного потенціалу як інструмент управління інноваційним розвитком регіону / М.В. Макаренко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 3. – С. 62–71.

⁶ Паулик А.Я. Проблеми та перспективи розвитку інноваційного потенціалу економіки регіону //Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2015. – Вип. 2(4). – С. 169-175

⁷ Статистичний збірник «Регіони України 2015». Частина II. //І.М. Жук, Державна служба статистики України, 2015. – 681 с.

Загальна кількість працівників організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, на кінець 2014 р. становила 109,6 тис. осіб, у т. ч. дослідників – 58,7 тис., техніків – 10,7 тис. У регіональному розподілі 46% працівників знаходиться у Києві, 16,9% – у Харківській, 9% – у Дніпропетровській, 4,3% – у Львівській, 4% – у Запорізькій областях.

За даними статистики, у 2014 р. чверть загального обсягу витрат була спрямована на виконання фундаментальних досліджень, які на 96% фінансувалися за рахунок бюджетів різних рівнів, частка витрат на виконання прикладних досліджень становила 16,5%.

Найбільш активно наукові дослідження і розробки виконували у м. Київ – 46% загального обсягу, Харківській – 19,2%, Дніпропетровській – 11,4%, Запорізькій – 4,4%, Миколаївській – 3,1% та Львівській – 2,7% областях. Науковими організаціями України виконано 43 тис. робіт. На створення нових видів виробів спрямовано 10,8%; 7,5% – на нові технології; 2,5% – на нові матеріали. У загальній кількості виконаних робіт найбільшу частку займають м. Київ – 17766, Харківська – 8182, Дніпропетровська – 2281, Одеська – 2248, Львівська – 1913, Кіровоградська – 1796 області.

Кількість використаних винаходів загалом по Україні знизилася з 2161 у 2013 р. до 1808 у 2014 р., передусім у пріоритетних галузях – металургійній та виробництві електричного устаткування. У 2014 р. інноваційну діяльність в Україні здійснювали 1609 підприємств (16,1% загальної їх кількості), у 2013 р. – 1715 підприємств, (16,8%). У регіональному розрізі найбільша їх кількість зосереджена у Києві (168 од.), Харківській (191 од.), Львівській (129 од.), Дніпропетровській (109 од.), Запорізькій (108 од.) областях.

Із метою здійснення інноваційної діяльності вітчизняні підприємства витратили 7,7 млн. грн., більша частина коштів (66,4%) спрямовувалася на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення; 15,9% – на здійснення науково-дослідних робіт власними силами; 6,9% – на придбання результатів науково-дослідних робіт інших підприємств; 10,1% – на навчання та підготовку персоналу; 0,6% – на придбання інших зовнішніх знань.

Серед кількості інноваційно активних підприємств важливе місце посідає сегмент підприємств, що впроваджує інновації. У 2014 р. до 905 од. зменшилася кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію (у 2013 р. – 1031 од.). Найвищі показники частки продукції, що була новою для ринку, по відношенню до загального обсягу інноваційної продукції за регіонами показали Закарпатська (76,9%), Одеська (75,1%) та Сумська (59,6%) області.

Кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію за кордон у 2014 р., становила 295, що на 49 підприємств менше, ніж у 2013 р. Лідерами за цим показником є Дніпропетровська, Запорізька, Львівська, Харківська області та місто Київ.

Інноваційний потенціал значною мірою залежить від технологічної бази, яка має бути в умовах конкуренції побудована на сучасних технологіях.

Передові технології створювали 106 підприємств, 28,3% з яких знаходиться у Києві, 16% – у Харківській, по 7,5% – у Дніпропетровській та Івано-Франківській, 5,7% – у Донецькій областях. Загальна кількість створених технологій – 309 од., із них 90% – нові для України. Кількість використаних передових технологій – 17442. За терміном впровадження 20,5% із них належать до групи технологій до одного року, у той же час 26,4% належать до технологій, які використовуються більше 10 років.

У 2014 р. до 25% знизилася кількість впроваджених нових технологічних процесів, що відносяться до групи маловідходних та ресурсозберігаючих (у 2013 р. – 31,8%).

1636 підприємств використовували у своїй діяльності передові технології. Найбільше фактів використання винаходів зафіксовано у Харківській та Донецькій областях, м. Київ; корисних моделей – у Харківській, Донецькій та Вінницькій областях; промислових зразків – у Тернопільській, Львівській, Харківській областях та м. Київ.

На основі економіко-статистичного аналізу даних проведемо класифікацію регіонів України, оцінку інноваційного потенціалу та

напрямки активізації щодо використання останнього. Для визначення найбільш пріоритетних за рівнем інноваційного потенціалу регіонів нами було відібрано наступні симптоми-ознаками: кількість наукових працівників та дослідників; підприємства, які займаються інноваційною діяльністю; витрати на інноваційну діяльність; обсяг виконаних науково-технічних робіт власними силами; кількість виконаних науково-технічних робіт; загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності; кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації; кількість упроваджених нових технологічних процесів; кількість промислових підприємств, що реалізують інноваційну продукцію; обсяг реалізованої інноваційної продукції; кількість використаних передових технологій (табл. 1).

Таблиця 1.

Групування регіонів за рівнем інноваційного потенціалу*

Інноваційний потенціал	Група регіонів у 2013 р.	Група регіонів у 2014 р.
Високий	Київський, Донецький, Дніпропетровський, Запорізький, Харківський, Одеський	Київський, Дніпропетровський, Полтавський, Харківський
Середній	Закарпатський, Луганський, Миколаївський	Донецький, Запорізький, Закарпатський, Львівський, Миколаївський, Одеський, Сумський
Середній та нижче середнього	Херсонський, Вінницький, Житомирський, Івано-Франківський, Кіровоградський, Львівський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Чернігівський	Вінницький, Івано-Франківський, Кіровоградський, Херсонський
Низький або відсутній	Волинський, Хмельницький, Тернопільський, Черкаський, Чернівецький	Волинський, Житомирський, Луганський, Рівненський, Хмельницький, Тернопільський, Черкаський, Чернігівський, Чернівецький

* власна розробка автора з використанням Statistica 10.0 згідно джерела⁸

⁸ Статистичний збірник «Регіони України 2015». Частина II. //І.М. Жук, Державна служба статистики України, 2015.

Згідно даних, представлених в табл. 1, за 2013-2014 рр. змінився склад груп регіонів відповідно до рівня інноваційного потенціалу.

Регіони-лідери з високим рівнем інноваційного потенціалу характеризуються зосередженням центрів наукового та промислового потенціалу країни. Регіони даної групи, зокрема й Полтавський у 2014 р., мають можливості вкладення державних інвестиційних ресурсів у розвиток інновацій, забезпечувати конкурентоспроможною інноваційною продукцією, приймати участь у тендерах великих міжнародних груп.

До групи із середнім розвитком інноваційного потенціалу входять регіони, здатні забезпечувати інноваційною продукцією внутрішній ринок і частково зовнішній. До складу цієї групи приєдналися Львівський, Сумський, Донецький, Запорізький, Одеський. Останні три втратили позиції лідерів у 2014 році.

У третій групі перебувають регіони із середнім інноваційним потенціалом та нижче середнього рівня, що зумовлені моносировинною спеціалізацією. Необхідні значні фінансові витрати для активізації інноваційного потенціалу даних регіонів, проте потребується менших ресурсів і часу, ніж для регіонів четвертої групи з дуже низьким або відсутнім інноваційним потенціалом, що продемонстрували Львівський, Полтавський та Сумський регіони.

До четвертої групи увійшли регіони, що не мають розвинутої промислової та наукової бази і є, практично, непривабливими для інноваційного розвитку. Тенденцію до зниження інноваційного потенціалу визначено у Житомирському, Луганському, Рівненському та Чернігівському регіонах.

Проведена оцінка інноваційного потенціалу засвідчує значну диференціацію розвитку регіонів України та низьку віддачу інноваційної діяльності. Основними причинами, що гальмують розвиток інноваційного потенціалу регіонів України відзначимо:

– *маркорівень* – відсутність активно діючої національної інноваційної системи, невід’ємним елементом якої є регіональні системи: не сформований ланцюжок інноваційної діяльності з приводу взаємодії між генераторами нових знань, владою, реальним сектором, який забезпечує перетворення ідей на інновації та фінансовими установами, зацікавлених у здійсненні інвестицій в інноваційну економіку⁹; нестійка економічна та політична ситуація в країні, що спричиняє ускладненість достовірної оцінки попиту на інноваційну продукцію;

– *мезорівень* – відсутність адекватної фінансової підтримки та мотивації інноваційної діяльності: внаслідок відсутності належного фінансування зв’язки науковців із зарубіжними науково-інноваційними та освітніми центрами не відповідають сучасним вимогам; недосконалість фіскальної системи, кредитних механізмів, важелів державної підтримки підприємств, що здійснюють інноваційну активність; нерозвиненість дослідницької бази, придбання зарубіжних розробок кращої якості; відсутність механізму збирання, накопичення, обробки та передачі інформації про нові технології, ринки збуту, можливості кооперування суб’єктів інноваційної діяльності;

– *мікрорівень* – відсутність системи управління ризиками: управління проектами здійснюється головним чином у транснаціональних корпораціях, що мають дочірні компанії в Україні; обмежене використання національними підприємствами сучасних методів управління проектами; гальмування прийняття інноваційних рішень стейкхолдерами, власниками підприємств, топ-менеджерами.

Наступним кроком нашої роботи є дослідження інвестиційно-інноваційного середовища та визначення стратегій інноваційного розвитку регіонів (табл. 2, 3).

⁹ Мікловда В.П. Можливості та обструкції розвитку інноваційного потенціалу Закарпаття як фактора регіональної конкурентоспроможності // Економіка промисловості. – 2015. - № 1 (69). С. 31-39

Таблиця 2.

Групування регіонів України відповідно до рейтингових позицій
інвестиційно-інноваційного розвитку*

Регіон	ВРП у розрахунку на одну особу населення, млн. грн.	Капітальні інвестиції на одну особу, млн. грн.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції на одну особу, тис. грн.	Прямі іноземні інвестиції, на одну особу населення, дол. США.	Середня рейтингова позиція економічного розвитку регіону
1 група «Високий рівень залучення інвестицій»					
Дніпропетровський	1	2	4	1	1
Київський	2	1	7	2	2
Полтавський	3	3	1	5	2
2 група «Середній рівень залучення інвестицій»					
Донецький	4	13	6	3	3
Запорізький	6	5	5	10	3
Харківський	5	14	3	4	3
Одеський	7	6	11	8	4
Івано-Франківський	13	4	8	11	5
Львівський	11	7	10	9	6
Сумська	14	16	2	13	7
Черкаський	9	15	14	7	7
3 група «Переважно середній або низький рівень залучення інвестицій»					
Миколаївська	8	10	16	19	8
Вінницький	16	8	12	20	9
Кіровоградська	10	11	15	22	10
Волинська	19	9	17	15	11
Чернігівська	15	24	20	2	12
Закарпатська	22	21	9	14	13
Луганська	12	19	24	12	14
Хмельницький	18	12	19	21	15
Житомирська	17	20	18	16	16
Херсонська	20	22	13	18	17
Рівненська	21	18	21	17	18
4 група «Низький рівень залучення інвестицій»					
Тернопільська	23	17	22	24	19
Чернівецька	24	23	23	23	20

*власна розробка автора з використанням Statistica 10.0 згідно джерела [¹⁰, с. 12; 190; 387-393]

¹⁰ Статистичний збірник «Регіони України 2015». Частина II. //І.М. Жук, Державна служба статистики України, 2015. – 681 с.

За результатами багатовимірного кластерного аналізу до економічно розвинених віднесено 1 та 2 групи регіонів. До групи з високим рівнем залучення інвестицій увійшли регіони з інноваційною самодостатністю, які можуть забезпечувати найбільш ефективно вкладення державних інвестиційних ресурсів у розвиток їхнього інноваційного потенціалу за умов розробки комплексу заходів державної підтримки інноваційної діяльності на поточний і короткостроковий період. Ці регіони можуть забезпечувати інноваційною продукцією як внутрішній, так і зовнішні ринки, володіють ресурсною базою для формування доходів бюджету. За рівнем капітальних інвестицій найбільш інвестиційно привабливим є Київський регіон, де зосереджено 20% активних підприємств.

Регіони із середнім рівнем залучення інвестицій потребують певних витрат, фінансових ресурсів, пільгового оподаткування, розробки комплексу заходів державної підтримки інноваційної діяльності не тільки на поточний короткостроковий період, а й на довгострокову перспективу¹¹.

Області з переважно середнім або низьким рівнем залучення інвестицій потребують великих фінансових ресурсів і розробки спеціальних заходів державної підтримки інноваційної діяльності в перспективі, спроможні частково забезпечувати інноваційною продукцією внутрішній ринок.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на створення умов щодо залучення інвестицій до таких інноваційно активних регіонів, як: Сумський, Запорізький, Івано-Франківський та Закарпатський, що дозволить розширити масштаби виробничої діяльності, підвищити рівень доходів регіонального бюджету за рахунок податків, забезпечити ефективність заходів в соціальній сфері.

¹¹ Кортунова Т.В. Інноваційний потенціал соціально-економічного розвитку регіонів. – [Електронний ресурс]. – Доступ у режимі: http://chrome-extension://ecnphlgnajanjnkcmpancdjoidceilk/content/web/viewer.html?file=http%3A%2F%2Ffirbis-nbu.gov.ua%2Fcgi-bin%2Ffirbis_nbu%2Fcgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF%2FVpabia_2013_4_13.pdf

Група регіонів з низьким рівнем залучення інвестицій потребує значних фінансових витрат, розробки особливих індивідуальних заходів державної підтримки поетапного розвитку інноваційної діяльності.

Інвестиційно-інноваційне середовище, інноваційний потенціал визначають широкий спектр можливостей використання власних чи позикових інноваційних ресурсів. Використання внутрішнього інноваційного потенціалу дозволяє формувати плани, організаційні форми і проекти застосування різних інноваційних ресурсів із включенням їх у програми розвитку, підтримки оптимального балансу системи інноваційних ресурсів, збільшувати можливості інвестування фінансових ресурсів та знижувати ризики використання інновацій.

Тому важливого значення набуває глибоке вивчення можливостей використання інновацій як засобу економічного розвитку, забезпечення державного регулювання і підтримки інноваційних процесів, обґрунтування й прийняття відповідної стратегії досягнення поставленої мети, способу її реалізації та фінансової підтримки (табл. 3).

З урахуванням виокремлених особливостей інвестиційно-інноваційних процесів розвитку регіонів України до загальних завдань стратегій інноваційного^{12 13} розвитку віднесемо:

- створення науково-технічних та інституційних передумов для кардинального технологічного переозброєння економіки;
- стимулювання економічного зростання та підвищення ефективності виробництва на мікрорівні завдяки підтримці формування ланцюжків імпортозаміщення, експортних контрактів;
- використання кредитних та інвестиційних механізмів стимулювання розвитку високотехнологічних секторів економіки; створення виробництв, що реалізують V та VI технологічні уклади; зростання частки

¹² Рудь Н.Т., Корецький Ю.М. Методичні аспекти оцінки інноваційного потенціалу регіону // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2004. – Вип.1-2. – С.418-430.

¹³ Мартянов М. Структурно-інноваційна модель економічного розвитку регіонів України // Вісник КНТЕУ. – 2015. - №1. – С. 34-45

сучасної високотехнологічної продукції, конкурентоспроможної на місцевих та світових ринках товарів, послуг, технологій;

- підвищення інвестиційної привабливості інноваційних об'єктів, запровадження супроводу інноваційних проектів, надання різноманітних пільг/підтримки на місцевому рівні;

- функціонування в регіонах об'єктів інноваційної інфраструктури: наукових парків, центрів трансферу технологій/інноваційних кластерів у сукупності пріоритетних галузей економіки, проведення політики залучення іноземних та вітчизняних інвестицій у кластерні утворення;

- розвиток механізму державно-приватного партнерства, активне його застосування для реалізації інфраструктурних проектів;

- налагодження співробітництва з програмами Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, іншими міжнародними фінансовими організаціями, щодо залучення коштів на потреби якісного оновлення економічної бази та проведення політики регіональної політики;

- створення умов для кооперації між місцевими учасниками інноваційного процесу; залучення вітчизняних інвесторів, розподіл ризиків між учасниками реалізації інноваційних програм;

- сприяння працевлаштуванню випускників місцевих навчальних закладів, відповідно до їх фаху, в інноваційних інфраструктурних об'єктах;

- створення управлінь з економічного розвитку територій при обласних (місцевих) адміністраціях, з метою:

- забезпечення здійснення функцій моніторингу інноваційної діяльності галузей та підприємств;
- використання коштів місцевих бюджетів або кредитних ресурсів, виділених на інноваційні цілі;
- оцінювання ефективності інноваційної діяльності та реалізації пріоритетних інноваційних проектів;
- інформаційне забезпечення інноваційних процесів.

Таблиця 3.

Рекомендовані стратегії інноваційного розвитку відповідно до особливостей інвестиційно-інноваційного середовища в регіонах України

Назва груп регіонів	Тип розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в групі регіонів	Стратегія інноваційного розвитку регіонів
1	2	3
Високий рівень залучення інвестицій		
Група 1. «Регіони-лідери»	<p>Науково-виробничий потенціал регіонів складається з:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розвиненої технічної бази та висококваліфікованих робітників, техніків, конструкторів та технологів, інших фахівців виробничої сфери; - значного експортного та наукового потенціалу; - розгалуженої (порівняно з іншими групами регіонів) інноваційною інфраструктурою. 	<p>Стратегія «нарощування» для групи регіонів-лідерів складається з:</p> <p>комплексу заходів довгострокового характеру, спрямованих на забезпечення поступового нарощування потенціалу інвестиційно-інноваційного розвитку на базі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання високих технологій; - випуску нової конкурентоспроможної продукції; - використання власного науково-технічного і виробничо-технологічного потенціалу; - залучення закордонного досвіду¹⁴; - реалізації нової наукової та промислової політики; - створення центрів досліджень; - використання контрактної системи наймання фахівців у науково-технічній сфері.

¹⁴ Онікієнко В.В., Смельяненко Л.М., Терон І.В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / За ред. В.В. Онікієнка. - К.:РВПС України НАН України, 2006. – 480с.

1	2	3
Середній рівень залучення інвестицій		Стратегія «нарощування» для групи регіонів-послідовників передбачає:
Група 2. «Регіони-послідовники»	<p>Високорозвинені індустріальні області з відносно високими параметрами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інноваційного розвитку; - забезпеченості кваліфікованими кадрами; - достатності інфраструктури інноваційного розвитку; - мотивації інноваційної діяльності працівників. 	<ul style="list-style-type: none"> - зосередження ресурсів на розвитку фундаментально-прикладних досліджень і розробок; - розвиток наукомістких виробництв із значним експортним потенціалом (авіа-, станкобудування, електронна, медична і поліграфічна галузі промисловості); - зростання виробництва товарів народного споживання високої технічної складності¹⁵; - задоволення внутрішнього платоспроможного попиту у сфері сучасних інформаційних послуг; - збільшення масштабу та розширення складу перспективних технологій на серединних і завершальних стадіях технологічного циклу; - широке застосування переробки та залучення у виробництво промислових, будівельних та побутових відходів - прискорене формування інноваційної інфраструктури із залученням промислового, банківського та торговельного капіталу – поєднання стадій «освіта-наука-виробництво».

¹⁵ Рудь Н. Т. РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ. – [Електронний ресурс]. – Доступ у режимі: http://chrome-extension://ecnphlgnajanjnkcmpancdjoidceilk/content/web/viewer.html?file=http%3A%2F%2Ffirbis-nbu.gov.ua%2Fcgi-bin%2Ffirbis_nbu%2Fcgibirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF%2Feui_2010_2_37.pdf

1	2	3
<p>Група 3. «Регіони-середняки»</p>	<p>Переважно середній або низький рівень залучення інвестицій</p> <p>Регіони промислово-аграрної спеціалізації, переважно середнього або низького рівня соціально-економічного розвитку, із окремими високими параметрами науково-технічного розвитку.</p> <p>Основні характерні риси даної групи регіонів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спад виробництва (насамперед, у традиційних провідних галузях його територіальної спеціалізації); - збереження на протязі тривалого часу невисоких темпів виробництва; - потреба у значних інвестиціях, відновленні та диверсифікованості виробництва. 	<p>Стратегія «перенесення» для групи регіонів-середняків направлена на:</p> <p>реалізацію комплексу організаційно-економічних заходів, спрямованих на освоєння виробництва продукції нових поколінь, що користується попитом за кордоном шляхом закупівлі ліцензій на високоефективні новітні технології з подальшим створенням та розвитком власного науково-технічного та промислового потенціалу.</p> <p>Стратегія складається з наступних напрямків:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розвиток виробництв, що компенсують розірвані технологічні ланцюжки та створюють в економіці регіонів необхідні замкнені виробничі цикли; - зростання виробництва конкурентоспроможної продукції за рахунок технічного переоснащення виробничих потужностей; - створення нових наукомістких робочих місць в машинобудуванні, металообробці, станкобудуванні, приладобудуванні, медичній галузі промисловості; - поглиблення інтеграції науки, освіти і виробництва, підвищення якості підготовки фахівців високотехнологічних напрямів.

1	2	3
Низький рівень залучення інвестицій		
<p>Група 4. «Регіони-аутсайтери»</p>	<p>Традиційно мають низький рівень розвитку економіки та життя населення. Це території переважно індустріально-аграрної та аграрної спеціалізації, з низькою інтенсивністю господарської діяльності, мало диверсифікованою галузевою структурою промисловості.</p> <p>Характерними особливостями регіонів є чітко окреслені ознаки депресивності та кризовості інноваційних процесів.</p> <p>Регіони неспроможні самостійно вийти з кризи та потребують державної протекціоністської підтримки.</p>	<p>Стратегія «запозичення» для групи регіонів-аутсайдерів полягає в:</p> <ul style="list-style-type: none"> - освоєнні випуску наукомісткої високотехнологічної продукції, що вироблялася раніше у високорозвинених країнах, шляхом використання власного інноваційного потенціалу регіону; - раціональному сполученні державного сектора з підприємницьким; - нарощенні обсягів виробництва наукомісткої конкурентоспроможної продукції. <p>Модернізація структури економіки регіонів-аутсайдерів на інноваційних засадах можлива за умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прискореного розвитку механізмів регіональної підтримки науково-технічної діяльності та інноваційного перерозподілу робочої сили; - удосконалення галузевої структури промислового виробництва за рахунок розвитку наукомістких, екологічно чистих виробництв; - технічного переоснащення підприємств легкої, харчової та переробної промисловості; <p>розвитку виробництва бази власної сировини із застосуванням маловідходних наукомістких технологій.</p>

